

Management - a key element of intra // Problems of the theory and practice of management. 1995. 5 E. Vinogradova Style Guides Directory // head of the institution kultury.- 2004.-№ 8.- S. 58-59 6 B. Shackleton Leadership Psychology in business. - St. Peter, 2003-222с.

Ю.Г. Нікольська

ЛІДЕРСЬКІ ЯКОСТІ КЕРІВНИКА ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Здійснен аналіз та дослідження, що до теми лідерських якостей керівника та впливу на успішну роботу організації.Білі рассмотреного якості позитивні та негативні як керівника та розроблено рекомендації щодо їх поліпшення.

Ключові слова: лідер, керівник, стиль лідерства, ефективність.

Ю.Г. Никольская

ЛИДЕРСКИЕ КАЧЕСТВА УПРАВЛЯЮЩЕГО КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ УСПЕШНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОВРЕМЕННОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

Осуществлен анализ и исследование, темы лидерских качеств руководителя и влияния на успешную работу организации.Были рассмотрены качества позитивные и негативные как руководителя и разработаны рекомендации по их улучшению.

Ключевые слова: лидер, руководитель, стиль лидерства, эффективность.

Y.H. Nikolskaya

LEADERSHIP AND CONTROL AS PART OF THE SUCCESS OF MODERN ORGANIZATIONS

The analysis and study of the theme of leadership qualities of leadership and influence on the success of the organizatsii.Byly examined by the positive and negative qualities as a leader and develop recommendations for improvement.

Key words: leader, leader, leadership style, efficiency.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2014

УДК 316.46

*Островська Н.М.,
м. Суми, Україна*

ЛІДЕРСТВО – ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Постановка проблеми. Лідерство стало об'єктом постійної та систематичної уваги науковців на початку ХХ століття. Взагалі, як

зауважують учені О.Г. Романовський, В.Є. Михайліченко та Л.М. Грень, проблема особистості сьогодні стала центральною в психолого-педагогічній науці. Першопричиною цього є те, що людина опинилася у фокусі соціально-економічних процесів. О.А. Вишневський справедливо зауважує, що пристосувавшись колись до життя в умовах безтурботного національного і соціального рабства, людина несподівано для себе потрапила в умови свободи і змушена змінювати себе – стати самовідповідальним, активним, винахідливим громадянином, якому багато дозволено, але який відтепер повинен жити лише за рахунок власних зусиль, власної ініціативи [1, с. 113]. За прогнозами вчених, ХХІ ст. започаткувало загальний злет демократичного вдосконалення суспільства, яке ґрунтується на силі розуму й людяності. Найяскравішими його виявами стануть моральність і духовність [2, с. 311].

У сучасному суспільстві інтерес до проблематики лідерства істотно зростає. Це обумовлено тим, що проблема лідерства є ключовою для досягнення ефективної діяльності організації. Неможливо ефективно виконувати функції планування, організації, мотивації та контролю, якщо немає ефективного керівництва та лідерів, здатних заохочувати інших працівників, позитивно впливати на них і вести за собою, тим самим досягаючи сприятливого кінцевого результату. Гідні лідери, які можуть задавати правильний напрям, забезпечувати колективну діяльність, спонукати людей з цілковитою віддачею до праці, завжди необхідні у всіх галузях та сферах життя [3, с. 48].

Головна загроза сучасності, як зазначає одна з дослідниць М. Пірен, криється в прірві, яка постійно зростає і розділяє самовпевнену технічну могутність і моральність, що проявляється в кризі цінностей», «кризі відповідальності», «кризі любові», «криза моралі» – цей перелік можна доповнити цілою низкою понять, актуальних для існування людини в суспільстві. Безмежний прагматизм, що переходить в егоїзм та цинізм – ось основа нинішньої кризи людського суспільства та майбутньої катастрофи людства. А щоб цей процес призупинити, потрібно формувати світогляд лідерів для суспільства і кожному власне лідерські риси для себе. Щоб серйозно осмислити цю тезу, крім докладання інтелектуальних зусиль, слід повернутися до найвагомішого суспільного феномена – духовності, яка не дасть змоги нелідеру займати місце лідера, якщо він не має лідерської харизми, адже лідер повинен бути відповідальним перед народом. Про це красномовно засвідчують історія та українські реалії сучасного державотворення [4, с. 64]. Слід зазначити, що в Європі вже

існує громадський рух «За мораль», в якому українці активно приймають участь [5]. Лідерство є серцевиною належного демократичного врядування (good governance), сучасною концепцією управління. Лідерство визнається як потужний фактор удосконалення управлінської спроможності та результативності діяльності органів влади [6, с. 12]. Тому, безумовно, вивчення поставленої проблеми є надзвичайно важливим завданням сьогодення.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема лідерства була поставлена і розроблялася у вітчизняній психології ще у 20–30-х роках минулого століття. Різні аспекти лідерства осмислені в працях вітчизняних дослідників, таких як: Н. Гончарук, І. Ібрагімової, С. Калашнікової, Е. Макаренка, А. Михненка, М. Пірен та інших відомих науковців. Серед зарубіжних дослідників значний внесок зробили праці К. Берда, Е. Богардуса, М. Вебера, Л. Картера, Р. Лорда, Р. Стогділла, Ф. Тейлора, А. Файоля, Ф. Фідлера, Д. Філліпса, Г. Хоуманса, М. Чиббера та ін.

Цікаві підходи до лідерства висунули західні науковці Дж. Каузес та Б. Познер, виділивши п'ять ключових ролей лідера:

1. Шукати нові можливості.
2. Спонукаати людей до спільного бачення, орієнтувати на перспективу, залучати послідовників.
3. Надавати можливість іншим проявляти себе. Заохочувати співпрацю та допомогу в індивідуальному розвитку.
4. Моделювати спосіб життя та розвитку, захоплювати людей власним прикладом і концентрувати спільні зусилля на результатах.
5. Надихати людей. Високо оцінювати досягнення та гідно заохочувати послідовників [7, с. 10].

У світовій практиці є низка сучасних різних підходів до розуміння лідерства, інколи досить резонних та принципових, корисних сьогодні для суспільств, кількість яких у даний період зростає. Група американських дослідників на чолі з Х. Оуеном з приводу якісних характеристик висловилися так: «Якщо ми приймемо той факт, що лідерство – це «стан», а не посада, то зрозуміємо, що ознаками лідерства є не влада та гроші, а характер, щирість, спроможність навчатися, сміливість, самосвідомість, служіння і відповідальність за поведінку та дії» [8, с. 44].

Мета статті – здійснити через соціальний аспект аналіз основних підходів до розуміння важливості нового лідерства для сучасного українського суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна демократія вимагає від особи, лідера усвідомлення власної ролі в

суспільстві, колективі, моральних чеснот, професійної культури та духовності. Як зауважує з цього приводу М. Пірен, лідер має бути не суддею, а консультантом, який веде за собою людей, навчається у них та разом з ними реалізує програму дій щодо ефективного вирішення різноманітних проблем. Сьогодні суспільство характеризується високим рівнем динамізму та широким спектром змін. Ще Геракліт свого часу запевняв, що постійними є тільки зміни. Так і в сучасному інформаційному просторі відчувається надлишок інформації, за якою не видно сутності явищ. Саме з огляду на останні політичні події 2013–2014 рр. сучасне українське суспільство потребує лідерів, а в середовищі лідерів необхідні перемини відповідно до реалій суспільного життя [4, с. 65].

У вік глобалізації великі організації зі складною структурою часто створюють штучні перешкоди для розвитку та прояву лідерських якостей серед молодих співробітників. Багатьох з них намагаються переконати, що «суспільству потрібні лише професіонали», а не лідери. Це деякою мірою знижує у молодих людей впевненість у тому, що бути лідером передбачає самопізнання, саморозвиток особистості та сприяє прогресу певної галузі, суспільства загалом. Саме тому загальне ставлення людей і, зокрема, молодих до влади стає все більш скептичним; формуються протестні настрої, зневіра, пасивність, розчарування через втрату інтересу до роботи.

Лідерство є відповіддю на сучасні реалії життя, постійні динамічні зміни в усіх сферах, зокрема зростання конкуренції та глобалізації, міжнародної економічної інтеграції, розвиток ринкових відносин, дедалі більша приватизація; технологічні зміни (прискорення і покращення комунікації, поширення інформаційних мереж, які об'єднують велику кількість людей у світі).

Феномен лідерства в сучасному суспільстві є багатоаспектним. Останнім часом науковці та практики відкривають все нові його грані й перспективи. Лідерство сьогодні синтезувало в собі практично всі зміни, що відбуваються на рівні як особистості, так і суспільства. Звичні соціальні системи, що існували протягом століть, тепер перестають відповідати потребам суспільства. Політичні, економічні, технологічні та соціальні зміни потребують нових ідей та докорінної перебудови механізмів, які мають базуватися не тільки на нових технологіях, а й на високодуховних, моральних та громадянських засадах, що вимагає високого рівня свідомості, відповідальності та людиноцентричного підходу.

Якщо розглядати сучасне українське суспільство, то події на Майдані 2013–2014 рр. засвідчили про революцію свідомості, яка охопила всі сфери життєдіяльності. Тож не дивно, що сьогодні потрібні не просто лідери, а лідери нового типу, здатні внести зміни в суспільну психологію особистості.

Лідерство (англ. leader – провідник, ведучий, керівник) – один з процесів організації й управління малою соціальною групою, який сприяє досягненню групових цілей в оптимальні терміни та з оптимальним ефектом. Цей процес значною мірою детермінований панівними у суспільстві соціальними відносинами. Його характеризують відносини домінування і підкорення, впливу і наслідування в системі міжособистісних відносин у групі. Лідерство спрямоване на пробудження в членів групи мрії, до якої вони прямуватимуть, насаження їх необхідною для цього енергією. Ефективність його залежить від наявності у соціальній групі визнаного всіма авторитетного лідера.

На сьогодні вчені ще не дійшли остаточного визначення терміну «лідер». Тільки в англomовних академічних виданнях міститься більше 350 визначень слова "лідерство". Це вказує не лише на загальну плутанину з приводу цього предмета, але і на його складність [9, с. 29]. Одне з визначень було запропоновано лордом Мораном, лікарем британського піхотного батальйону під час Першої світової війни (1914–1918 рр.) У Франції. «Лідерство – це здатність побудувати такий план, який увінчається успіхом, і дар надихнути інших на його виконання за будь-яких умов...» в будь-якій ситуації, області. Лідерство означає: знання того, що потрібно зробити плюс здатність отримати результат.

Лідер – наділений найбільшим ціннісним потенціалом індивід, який має провідний вплив у групі. Феномен лідерства є динамічним процесом малої групи, який може бути доволі суперечливим: домагання лідера і готовність до його провідної ролі можуть і не збігатися. Лідер не висувається групою на відповідну посаду, а спонтанно займає керівну позицію за явної чи прихованої її згоди. Найчастіше він перебирає роль неофіційного керівника, а з його особистістю ідентифікується специфічна система групових норм та цінностей, яка не завжди тотожна офіційній системі. Оскільки лідерство є системою відносин у групі, його слід розглядати як групове явище, адже лідер завжди є елементом цієї структури. Психологічна сутність лідерства полягає у здатності впливати на індивідів і групу, спрямовувати їхні зусилля на досягнення цілей [10].

Американський науковець Марк Грегор Бернз, який досліджував питання управління, висунув ідею нового, так званого перетворювального лідерства, суть якого полягає в умінні переконати людей жити по совісті та піднятися над власними бажаннями. Виходячи із практики суспільно-політичної діяльності в різних країнах світу неможливо сформувати єдиний універсальний набір лідерських якостей. Тому фахівці з проблем лідерства прийшли до розуміння необхідності вивчення різних ситуацій, в яких діяли та діятимуть лідери. Найбільш прагматичними виявилися дві тенденції. Перша полягає в тому, що лідери проявляють ініціативу, виносять ідеї та складають плани щодо їх реалізації, друга – в тому, що лідери впливають на людей, стимулюють їх до дії, проявляючи до них увагу та повагу. Адже стиль лідерської діяльності залежить від ситуації. Те, що є корисним в одній ситуації, є недопустимим в іншій. У практиці роботи з людьми до цих тенденцій додають ефективні механізми реалізації подолання проблем [4, с. 66].

Сучасні дослідники прагнуть зрозуміти, чим визначається ефективність лідерства. Якщо лідер – той, хто допомагає людям змінюватися та досягати мети, його вважають лідером, що надихає інших. Взірцевою особистістю, яскравим прикладом міжкультурного лідерства у християнській релігії є Ісус Христос, який відмовився від високого становища. Лейтон Форд зауважив: «Лідерство Ісуса, як і всі інші сторони Його життя, – величний взірець для наслідування». Також духовними лідерами були, є і залишаються по сьогодні Будда, Сатья Саї Баба, Шри Чинмой, Тетяна Мікушина, Ошо та інші. Прикро зазначати, що відсутність духовної культури політичних лідерів в Україні призвело до громадянських протестів та військових подій [4, с. 66].

Найбільш широко поширеним прикладом лідера є глава сім'ї. Від якостей такого лідера, будь то батько чи мати, залежить щастя, розвиток і майбутнє всієї родини. У сучасному суспільстві тисячі індивідів призначаються або обираються і беруть на свої плечі роль і відповідальність лідерства. Так відбувається в школах та університетах (старости груп, капітани спортивних команд і ватажки у всякого іншого роду починаннях), на фабриках і фермах, на комерційних підприємствах, в аптеках і клініках, у цивільних і військових органах управління державою, в суспільному житті, і у всіх сферах діяльності, коротко кажучи, на всіх шляхах життя. Якщо ці лідери – чоловіки і жінки – гідні, то вони сприяють встановленню єдності, гармонії, енергії, процвітання і щастя в суспільстві [9].

Розглянемо специфічні прояви лідерства в різних областях діяльності. Люди хочуть знати, як їм стати гідними й ефективними лідерами в обраній ними сфері діяльності. Як вже доведено вченими,

дев'яносто відсотків лідерства визначається сильним характером. В освітніх системах цивілізацій, які досягали свого золотого століття, основна увага завжди приділялася вихованню характеру, заснованого на універсальних людських цінностях. Учням постійно і наполегливо нагадували про цю кардинальну необхідність. Вся програма навчання та іншої діяльності виховних установ була спрямована на цю мету. Таким чином, сильний характер – це загальна умова для лідерства в будь-якій сфері діяльності і він становить дев'яносто відсотків нашого потенціалу. Якщо до залишених десяти відсотків додати пізнання в обраній нами сфері діяльності, то ми станемо в ній лідерами. Наприклад, успіх діяльності генерала в армії на дев'яносто відсотків залежить від його характеру і на десять відсотків від професійних знань і здібностей у військовому мистецтві. Аналогічно, ефективність лідера в діловій сфері на дев'яносто відсотків залежить від його характеру і на десять відсотків від його знайомства з питаннями управління в бізнесі [9].

Стенфордський Дослідницький Інститут в США зробив цікаве відкриття, яке відноситься до предмету цього викладу. У вісімдесятих роках минулого століття багато американських вчених задавалися питанням, чому японці випереджають американців майже у всіх видах ділової активності та підприємництва. І це відбувається попри те, що в Японії не було достатньої кількості навчальних закладів, де навчають бізнесу, в той час як в Америці знаходиться декілька кращих в світі інститутів цього профілю. Відкриття Стенфордського Дослідницького Інституту полягало у виявленні області, яку американці досі ігнорували, але яка, тим не менш, входить складовою частиною до структури гідного лідера, і її слід було відкрити заново. Дослідники прийшли до висновку, що: «Дванадцять відсотків ефективного управління (що є управлінським аналогом поняття лідерства) залежать від пізнань, а вісімдесят вісім відсотків – від правильної взаємодії з людьми». Ніякі поверхнево засвоєні навички не можуть похитнути цієї фундаментальної істини. Відомий американський письменник Емерсон мав на увазі такий універсальний факт, кажучи: «Ви так голосно кричите в мої вуха, що я не можу розчути, що ви хочете сказати»[9].

Історія свідчить про важливість безкорисливості в лідерстві на шляху до успіху. Зверну свою увагу на три свідоцтва, закарбовані в трьох різних культурах. Перше відноситься до Європи, наступне - до Китаю, і найдавніше з них – до Індії. Доктор Віктор Е. Франкл - австрійський психіатр, єврей за походженням, був змушений пройти через німецькі концентраційні табори і вижив. Як психіатр він стоїть в одному ряду з Фрейдом і Юнгом. Тут слід пригадати його знамениті слова: «Знову і знову я застерігаю своїх студентів і в Європі, і в Америці: не спрямовуйте на успіх – чим більше ви прагнете до нього,

перетворюючи в ціль, тим більшою мірою готується його втратити. Бо успіх, як і щастя, не може бути нав'язаний. Він повинен прийти як результат. Щастя має трапитися, те ж справедливо і для успіху. ви повинні дозволити йому трапитися тим, що не дбаєте про нього. Необхідно краще прислухатися до того, що вимагає від вас ваша свідомість».

А тепер поринемо в минуле на 2000 років тому. Великий китайський мудрець Лао Дзи висловився про цінність безкорисливості для лідера в наступних прагматичних виразах, які стосуються і сьогодення, де він наполегливо підкреслює тему егоїзму лідера: «Істинний егоїзм вчить безкорисливості. Небеса і Земля перебувають зовсім не тому, що вони егоїстичні, вони перебувають на благо всіх творінь. Мудрий лідер, знаючи це, тримає свій егоїзм під контролем...» [9].

І нарешті, повернемося на 5000 років тому. Це були часи Гіти, прославленої духовної книги. Основним у ній є концепція «Нішкама Карми», що означає – виконувати свою роботу з відданістю, не піклуючись про винагороду. Ця концепція стала здоровим базисом. Адже саме очікування і надії на нагороду виступають головними причинами тривоги, побоювань і занепокоєння. А в результаті подібне збудження розуму згубно впливає на саму діяльність. Якщо ми будемо грати в теніс, спрямувавши свою увагу на дошку, де виставляється рахунок, то велика ймовірність, що ми почнемо промахуватися повз м'яч. З іншого боку, якщо ми сконцентруємося на м'ячі, то зіграємо так добре, як тільки можемо. Слова доктора В. Е. Франкеля про таємницю успіху фактично є парафразою цієї стародавньої істини.

Ще один яскравий приклад лідерства – Хард Рок Кафе. Як відомо, Хард Рок Кафе – це мережа ресторанів, поширена майже по всьому світу. Як змогла молода людина на ім'я Ісаак Тайгретт, ледь досягши двадцяти років, заснувати цю міні-імперію? Він зробив це тому, що є живим прикладом безкорисливості, заснованого на ідеалі. Його присутність супроводжується фізично відчутним імпульсом миру, любові та радості.

В умовах шістдесятих років, коли молодь найбільше говорила про любов, Ісаак виношував зовсім незвичайну ідею. Він вирішив відкрити в Лондоні, в цьому найснобістському місті світу, ресторан, в якому не буде ніяких класових відмінностей, де пекар і банкір могли б влаштуватися і перекусити, сидячи за одним столом. Ісаак, ледве йому виповнилося двадцять років, полетів в США. Користуючись становищем та популярністю своєї сім'ї, він напозичав в банках свого рідного міста 60000 доларів. Цього було достатньо, щоб орендувати ділянку і відкрити ресторан в найснобістському районі Лондона – в

Мейфайері. Враховуючи, що в шістдесяті роки багато хто віддавав перевагу року, він назвав його «Хард Рок Кафе». Атмосфера в ресторані повинна була бути дружньо неформальною. За всім цим задумом стояв непохитний намір лідера Ісаака Тайгретта – «зруйнувати систему». Він перетворив ідеал в дію в ім'я «єдності людини». Завдяки ввічливому і любовному обслуговуванню, ресторан негайно придбав величезну популярність. Відвідувачі з усіх верств суспільства терпляче чекали своєї черги, щоб сісти за стіл.

Керуючись виключно інстинктом, піклуючись про людей, Ісаак створив культ Хард Рок Кафе. Його працівники були поєднані величезною гордістю за своє підприємство. Вони перетворилися на одну сім'ю і були готові до будь-яких жертв, щоб заступитися за честь і добре ім'я свого ресторану. Ісаак у своїй «райдужній колекції» мав в якості працівників представників усіх культур, «вони говорили двадцятьма п'ятьма мовами, що для них рідними». Він сприяв їх взаємному зближенню, влаштовуючи регулярні сімейні зустрічі за участю всього штату. Він наполягав, щоб вони ділилися з ним всіма знахідками та ідеями з приводу того, як можна було б поліпшити роботу підприємства. Зустрічі проходили дуже жваво. Ідея «сердечності, що перевищує звичайну ввічливість, і наші головні теми - безкласовість і американська дружелюбність використовувалися для того, щоб навчати працівників» [9]. Девіз кафе «Любити всіх, служити всім» був відображений великими опуклими мідними літерами.

Інтуїтивно Ісаак зробив основну ставку у своїй справі саме на працівників. «Вперше в ресторанній справі в Англії він здійснив незмінно прибутковий план розподілу прибутку» [9]. Він дбав про те, щоб система рахунків для розподілу включала обов'язкові платежі за «дружність, підтримку і сімейність» [9]. Жінкам платили стільки ж, скільки чоловікам, всупереч існуючій традиції платити жінкам вдвічі менше! Працівники могли безпосередньо подзвонити Ісааку по телефону. Робота в мережі Хард Рок Кафе, яка незабаром поширилася по всьому світу, перетворилася для людей на засіб перетворення. «Я міг би взяти на роботу людей, яких вже ніде не беруть, і через шість чи сім місяців вони стали б іншими». Тут їх люблять, і вони починають любити у відповідь [9]. До відвідувачів Ісаак ставився настільки ж любовно, як і до своїх працівників. У випадках, коли «хвіст» в кафе ставав дуже довгим, про людей починали піклуватися, ще до того, як підійде їхня черга. Якщо йшов дощ, їм роздавали парасольки, якщо було дуже жарко, їх пригощали чаєм з льодом, а коли було холодно, то гарячим какао або бульйоном. Люди це полюбили. Справа стрімко розвивалася. У віці 40 років Ісаак продав всю світову мережу Хард Рок Кафе за нечувану суму в 107 мільйонів доларів. Основну їх частину він вклав в благодійну організацію, названу «Фонд Рами» і тепер займається іншими справами. Так чого ж досяг Ісаак завдяки втіленням безкорисливості? Його великим досягненням було те, що він долучив до

духу людських цінностей величезну кількість людей. Він перетворив їх з допомогою власного прикладу. «Бути» – універсальна внутрішня структура гідного лідера. Саме лідер по імені Ісаак Тайгретт допоміг людству просунутися до його кінцевого призначення: «Єдність людини, планетарна економіка і всесвітнє громадянство» [9].

Отже, сучасне українське суспільство характеризується високим рівнем динамізму та широким спектром змін. Для запровадження цих змін потрібні молоді лідери, які мають сформувати відповідні команди та розробити нові ефективні програми модернізації суспільства. Такі лідери з відповідною підготовкою в Україні є, головне – дати їм можливість здійснювати такі зміни. Важливо розуміти, що справжній лідер, незалежно від професії, має використовувати владу, яку він отримав, для служіння людям [4, с. 67].

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що лідерство є відповіддю на сучасні реалії життя, постійні динамічні зміни в усіх сферах. В епоху змін лідерам слід усвідомити, що сутність лідерства полягає не в тому, щоб навчитися підкоряти собі інших, а в тому, щоб служити людям.

Лідерство сьогодні синтезувало в собі практично всі зміни, що відбуваються на рівні як особистості, так і суспільства. Як показує практика, лідерами є ті, хто ставить мету передати іншим своє бачення кращого майбутнього та підготувати базу для цього майбутнього, для суспільства. Не менш важливе і вміння формувати у людей цінності та досягати мети щодо забезпечення результативності соціальних, економічних, технологічних, соціально-політичних процесів, які відбуваються в суспільстві, модернізації системи державного управління, подолання інерції, розбрату та застарілих стереотипів мислення.

Список літератури: 1. Романовський О. Г. Педагогіка успіху : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Г. Романовський, В. Є. Михайличенко, Л. М. Грень ; Нац. техн. ун-т Харк. політехн. ін-т. – Х. : НТУ ХП, 2011. – 367 с. : рис., табл. 2. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К. : Знання України, 2003. – 448 с. 3. Гриженко Л. В. Лідерство як соціальний феномен [Електронний ресурс] / Л. В. Гриженко // Грані. – 2014. – № 5. – С. 48-52. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Grani_2014_5_11.pdf 4. Пірен М. І. Елітне лідерство для турбулентного українського суспільства / М. І. Пірен // Вісник НАДУ. – 2014. – № 2. – Соціальна і гуманітарна політика. – С.64-68. 5. За нравственность! – Международное общественное движение [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://z-n.center/> 6. Розвиток

лідерства / Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікот' та ін. ; за заг. ред. І. Ібрагімової. – К. : Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні», 2012. – 400 с. 7. Оуэн Х. Призвание – лидер : полное руководство по эффективному лидерству / Х. Оуэн, В. Ходжон, Н. Газзард. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2005. – 384 с. 8. Михненко А. М. Лідерство та управлінська еліта : навч. посіб. / А. М. Михненко, Н. Т. Гончарук, Е. М. Макаренко. – К. : НАДУ, 2011. – 292 с. 9. Чиббер М.Л. Духовное лидерство / М. Л. Чиббер // www.ashram.ru/leadership 10. Керівництво і лідерство у малих групах http://pidruchniki.com/1513061639152/psihologiya/kerivnitstvo_liderstvo_m_alih_grupah 11. Штанько Н. А. Лідерство як соціально-психологічний феномен [Електронний ресурс] / Н. А. Штанько // Юридична психологія та педагогіка. – 2013. – № 2. – С. 50-61. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/urpp_2013_2_7.pdf Петровський А. ., Ярошевський М. Г., Психологія: Підручник для студ. вищ. пед. Навч. закладів. – 2-е видан. Стереотип, / А. В. Петровський, М. Г. Ярошевський. – М. : Видавничий центр «Академія»; 2000. – 512 с. 12. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. : у двох кн. / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К. : Либідь, 2004 – 2006. – ISBN 966-06-0356-8. Кн. 2 : Соціальна психологія: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія : підруч. для вищ. навч. закл. / [голов. ред. В. М. Куценко ; ред. С. М. Каверіна]. – К. : Либідь, 2006. – 557.

Bibliographi (transliterated): 1. Romanovs'kyi O. H. Pedagogika uspihu : pidruch. dlya stud. vyshch. navch. zakl. / O. H. Romanovs'kyi, V. Ye. Mykhaylychenko, L. M. Hren' ; Nats. tekhn. un-t Khark. politekhn. int. – Kh. : NTU KhPI, 2011. – 367 s. : rys., tabl. 2. Ohnev"yuk V. O. Osvita v systemi tsinnostey staloho lyuds'koho rozvytku / V. O. Ohnev"yuk. – K. : Znannya Ukrainy, 2003. – 448 s. 3. Hryzhenko L. V. Liderstvo yak sotsial'nyy fenomen [Elektronnyy resurs] / L. V. Hryzhenko // Hrani. – 2014. – № 5. – S. 48-52. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Grani_2014_5_11.pdf 4. Piren M. I. Elitne liderstvo dlya turbulentnoho ukraiyins'koho suspil'stva / M. I. Piren // Visnyk NADU. – 2014. – № 2. – Sotsial'na i humanitarna polityka. – S.64-68. 5. Za нравstvennost'! – Mezhdunarodnoe obshchestvennoe dvyzhenye [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: // <http://z-n.center/> 6. Rozvytok liderstva / L. Bizo, I. Ibrahimova, O. Kikot' ta in. ; za zah. red. I. Ibrahimovoyi. – K. : Proekt «Reforma upravlinnya personalom na derzhavniy sluzhbi v Ukraini», 2012. – 400 s. 7. Оуэн Х. Pryzvanie – lyder : polnoe rukovodstvo po effektivnomu lyderstvu / Kh. Оуэн, V. Khodzhen, N. Hazzard. – Dnepropetrovsk : Balans Byznes Buks, 2005. – 384 s. 8. Mykhnenko A. M. Liderstvo ta upravlins'ka elita : navch. posib. / A. M. Mykhnenko, N. T. Honcharuk, E. M. Makarenko. – K. : NADU, 2011. – 292 s. 9. Chybber M. L. Dukhovnoe lydarstvo / M L. Chybber // www.ashram.ru/leadership 10. Kerivnytstvo i liderstvo u malykh hrupakh

http://pidruchniki.com/1513061639152/psihologiya/kerivnitstvo_liderstvo_m_alih_grupah 11. Shtan'ko N. A. Liderstvo yak sotsial'no-psykholohichnyy fenomen [Elektronnyy resurs] / N. A. Shtan'ko // Yurydychna psykholohiya ta pedahohika . – 2013. – № 2. – S. 50-61. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/urpp_2013_2_7.pdf Petrovs'kyi A. V., Yaroshevs'kyi M. H., Psykholohiya: Pidruchnyk dlya stud. vyshch. ped. Navch. zaklady. – 2-e vydan. Stereotyp, / A. V. Petrovs'kyi, M. H. Yaroshevs'kyi. – M. : Vydavnychyy tsentr «Akademiya»; 2000. – 512 s. 12. Orban-Lembryk, L. E. Sotsial'na psykholohiya [Tekst] : pidruch. dlya stud. vyshch. navch. zakl. : u dvokh kn. / L. E. Orban-Lembryk. – K. : Lybid', 2004 – 2006. – ISBN 966-06-0356-8. Kn. 2 : Sotsial'na psykholohiya: Sotsial'na psykholohiya hrup. Prykladna sotsial'na psykholohiya : pidruch. dlya vyshch. navch. zakl. / [holov. red. V. M. Kutsenko ; red. S. M. Kaverina]. – K. : Lybid', 2006. – 557.

Островська Н.М

ЛІДЕРСТВО – ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті розкрито важливість лідерства для сучасного суспільства, яке характеризується високим рівнем проблемності, динамічності та широким спектром змін. Показано, що сьогодні лідерство синтезувало в собі практично всі зміни, які відбуваються на рівні особистості та суспільства. Здійснено аналіз теоретичних досліджень поняття лідерства як соціально-психологічного феномена. Розглянуто специфічні прояви лідерства в різних областях діяльності.

Проаналізовано історичні факти про важливість безкорисливості в лідерстві на шляху до успіху. Запропонована необхідність інтеграції різних наукових знань, підходів і концепцій для розуміння сутності проблеми лідерства.

Ключові слова: лідерство, лідер, суспільство, духовність, успіх, відповідальність, психологія особистості, криза моралі, управління, розподіл прибутку, людські цінності.

Островская Н.Н.

ЛИДЕРСТВО - ВАЖНЫЙ АСПЕКТ СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА

В статье раскрыто важность лидерства для современного общества, которое характеризуется высоким уровнем проблемности, динамичности и широким спектром изменений. Показано, что сегодня лидерство синтезировало в себе практически все изменения, которые происходят на уровне личности и общества. Осуществлен анализ теоретических исследований понятия лидерства как социально-психологического феномена. Рассмотрены специфические проявления лидерства в различных областях деятельности. Проанализированы

исторические факты о важности бескорыстия в лидерстве на пути к успеху. Предложена необходимость интеграции различных научных знаний, подходов и концепций для понимания сущности проблемы лидерства.

Ключевые слова: лидерство, лидер, общество, духовность, успех, ответственность, психология личности, кризис нравственности, управление, распределения прибыли, человеческие ценности.

Ostrovska N.M

LEADERSHIP – AN IMPORTANT ASPEKT OF MODERN SOCIETY

The article deals with the importance of leadership in contemporary society, which is characterized by high levels of problematic, dynamic and extensive changes. It is shown that leadership today synthesized in a practically all the changes taking place in the individual and society. The analysis of theoretical studies the concept of leadership as a social and psychological phenomenon. We consider the specific manifestations of leadership in various fields. Analyzed historical facts about the importance of selflessness in leadership on the road to success. A need to integrate different scientific knowledge, approaches and concepts for understanding the essence of leadership.

Keywords: leadership, leader, society, spirituality, success, responsibility, personality psychology, crisis of morality, management distribution of profits, human values.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2014

УДК 374.7.091.313

Полякова Н.В.

м. Харків, Україна

УПРАВЛІНСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАРАД У СИСТЕМІ АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ВНЗ

Сучасні темпи появи у світі нових ідей, підвищення ділової ініціативи, введення інновацій, поширення глобалізації ставлять перед ВНЗ завдання адаптуватися до умов зовнішнього середовища. Зараз ВНЗ в Україні функціонують у нестабільній політичній, економічній та соціальній системах, що потребує від керівників швидких та рішучих дій, перегляду та визначення місця ВНЗ в галузі, ситуаційного планування у разі виникнення надзвичайних обставин.

Одним із найважливіших напрямів державної політики України є реформування системи освіти, підвищення її якості та прискорення інтеграції України в міжнародний освітній та інформаційний простір, тому постають нові вимоги до змісту, характеру і технології